

ברית יצחק

המכון להוצאת כתבי ומאמרי מורינו הגאון רבי יצחק ברנד שליט"א

ראיון של ארנון סגל עם מורינו הרב שליט"א

בענין עליה להר הבית • "יש מי שלא מוכנים לקבל את ההנחה שיש לנו תפקיד בהבאת הגאולה" • החזרה של הרב דב קוק שליט"א מתמיכה בעלייה להר הבית, וסיבת החזרה

הכתבה של ארנון סגל

"יש מי שלא מוכנים לקבל את ההנחה שיש לנו תפקיד בהבאת הגאולה"

הרב יצחק ברנד הוא רב חרדי לכל דבר, ולא מהמתונים שבהם. הוא תושב השכונות החרדיות בירושלים, מתנגד ככלל לחבישת פאות נוכריות ברחוב ולמכירת חמץ הנהוגה – ולצד זאת עולה יום-יום להר הבית

מאת ארנון סגל ט' באלול ה'תשפ"ד

"אנחנו לא מתגרים בגויים אלא הגויים מתגרים בנו", הוא עונה לטענה המקובלת על החרדים המתנגדים לעלייה להר מצד "התגרות" בגויים. "המקום הזה שלנו, וממילא הגויים מתגרים בנו. בכלל, איסור ההתגרות בגויים לא קיים היום. הוא נאמר במקורו רק לגבי שלוש אומות – עמון, מואב ואדום, כי היה להן חלק בארץ ישראל. בכל אופן, ודאי שלגויים אסור להתגרות בנו."

טוענים נגד העולים להר שכל גדולי הדור אסרו עלייה להר הבית.

"הרב יצחק יוסף טען שרב

במבטא יידישאי כבד ובהברה אשכנזית הרב יצחק ברנד משיב מלחמה למתנגדי העלייה להר הבית בתוך בית המדרש. הוא בן 75, נולד בשווייץ וכשעלה ארצה למד בישיבת פוניבז'. הוא הקים כמה מוסדות לימוד חרדיים, ואת הגותו ההלכתית הוא מציג באתר האינטרנט ששמו "בריתי יצחק", כשם ספריו, ובאוצר החכמה. מאז נחשף לנושא לפני כשלושים שנה ובירר אותו הלכתית, הוא עולה להר הבית, אך בשלוש השנים האחרונות – מאז עבר מעמנואל להתגורר בירושלים – הוא עולה להר הבית מדי יום ביומו.

שמתיר לעלות להר הוא רב מליגה ד'. זאת אומרת שמי שמתיר איננו רב. לכן יש רבנים שמתירים לעלות, אבל שותקים כי חוששים שיפסלו אותם. יש רדיפות עצומות נגד כל רב שמתיר עלייה להר. אותי עצמי כמעט הרגו בגלל זה. ביזו אותי. 'גוי נתתי למכס ולחיי למורטים, פניי לא הסתרתי מכלימות ורוק. וה' אֱלֹהִים יִעֲזֹר לִי', הוא מצטט מספר ישעיהו (נ' ו'). "זה כפשוטו התקיים בי. כמעט שהרגו אותי בבית המדרש שלמדתי בו. יש יהודי אחר שכמעט שרפו אותו. שברו לו את הצלעות בגלל זה. אלה מקרים חריגים, אבל בדרך קבע משפילים רבנים שחושבים שמותר לעלות להר." [עיי' לקמן (ד"ה רגעים)].

למה דווקא הנושא הזה מוציא גורמים דתיים מסוימים מכליהם, אני שואל אותו. מניין השנאה?

הרב מזכיר בתשובתו שדתיים היוצאים בשצף קצף נגד העלייה לא הזדעקו על מינויו של להט"ב ליושב ראש הכנסת או על שיתוף פעולה עם מחללי שבת. "לא כואבת להם

במקום שמותר ללכת, ומזהירים את העולים ללכת למקוה לפני העלייה ובלי נעלי עור, וכל מי ששומר מצוות הולך במסלול הזה - ובכל זאת הרבנים כעת אינם מוכנים לשקול מחדש את העניין.

[גם אחרי מלחמת ששת הימים חששו שהפסק של הרדב"ז (ח"ז ס"י מ"א) שקודש הקדשים ואבן השתיה נמצאים תחת כיפת הסלע, הוא לא מוחלט, ואין אנו בטוחים במקום המקדש, וזה אחד מסיבות הכרוז לאיסור. אבל אח"כ התברר בבירורים חזקים שאין לזוז מדברי הרדב"ז, בין מצד מסורת רצופה, ובין מצד הטופוגרפיה של החר, שבית המקדש נמצא בראש החר, כמבואר במשנה מידות (פ"ג) וביוסיפון (מלחמת היהודים ח"ה פ"ה אות א) ומשם אפשר למדוד מקום שאין בו חשש עזרה או עזרת נשים וחיל. עיי' "חצרות בית ה'", "המסורת על מקום המקדש", "המקום אשר בחר ה' (נמצאים באזור הכנעני).]

במאמר שפרסם בערוץ 7 בערב ל"ג בעומר תשפ"א, כלומר ערב אסון מירון, השווה הרב ברנד בין העלייה להר הבית ובין הנהירה למירון, וכתב דברים מצמררים בקריאה בדיעבד: **"הר מירון כן והר הבית לא?"**, הוא כתב. "היום כבר אין שום חשש לעלות להר הבית במסלול שהעולים בטהרה עולים. וכל מי שבא לחשוש לקלקולים, צריך הרבה יותר לחשוש מפני העלייה ההמונית להר מירון בערב שבת קודש ובמוצאי שבת קודש, שבאים הרבה יותר לקלקולים שגורמים חיוב מיתה של חילול שבת קודש. עלייה המונית של יהודים גורמת לחילול שבת המוני של השוטרים שצריכים לשמור על המקום. לא חוששים לכל זה, אף שעלייה למירון היא לא מצווה מדאורייתא ולא מצווה מדרבנן."

בציבור הדתי-לאומי, כלומר תלמידי הרב צבי טאו. שמעתי אחד מתלמידי הרב טאו שאמר שלפי הרב צבי יהודה קוק אנחנו ציונים עד הכותל ומכאן ופנימה אנחנו סאטמר. מה שהוא לא ראה את הרב צבי יהודה עושה - מבחינתו אינו מתפקידנו. בעצם גם זאת אנטי-ציונות.

קיימת טענה שעלייה להר הבית, אפילו כהלכה, תגרום לאחרים לעלות באיסור.

"יש פסק של בעל הציץ אליעזר (ח"ו ס"י ג אות ט) שלא סוגרים בית כנסת בגלל חשש שאנשים ייסעו אליו בשבת במכונית. קיים פסק נוסף של הרב אלישיב (הערוך הגר"ש אלישיב סוטה י" ע"ג) שמותר להפגין בשבת, אף שהמשטרה תחלל שבת עקב כך. האם צריך לעקור את מצוות תפילה בהר הבית (מס' שמחות ו' יא-יג), את מצוות ההשתחויה (ישעיה כו, יג, תהלים נט, ה' ט'), שהתחדשה עכשיו (ספ"מ להרמב"ם עין ה', ובהשגת הרמב"ן שם, ספ"מ ל"ה ה'), לבטל את ההכנה לקורבנות ולבית המקדש שנעשית בעצם העלייה להר (עיי' כל זה בראשית כ"ג, ה' י"ד) - רק מתוך חשש שמא יהיו מי שיעברו על ההלכה? אם לא תהיה אחיזה יהודית בהר הבית, הערבים ישתלטו עליו. המשטרה לא מסוגלת לשמור על הר הבית במצב שבו אזרחים יהודים לא עולים אליו, ויש סכנה לכל ירושלים." [עיי' שבועות (דף טז ע"א, ומוס' ד"ה אלא צנני הגולה) שזה סיבה שלא חוששים לקלקולים].

"רבנים אסרו לעלות להר אחרי מלחמת ששת הימים, כי אז היתה הפקרות מוחלטת בעליה להר ולא הבדילו בין תחום הר הבית הרגיל [מותר אחרי טבילה], לבין שטח העזרה [כרת], עזרת נשים וחיל [איסור דרבנן], ולא הוזהרו שצריך ללכת למקוה. מה שאין כן כיום, כשיש מסלול מיוחד לעולים בטהרה

העבירה על איסור כרת כביכול", הוא מסביר, "אלא דווקא קיום המצוות בעצם העלייה להר. **הם לא רוצים לחדש מצוות שלא היו נהוגות עד היום.** למה יש שצועקים נגד חידוש פתיל התכלת בציצית? [ארגמון קהה קוצים, ולא הדיונון של האדמו"ר מרדזין] הרי גם אם זו לא התכלת האמיתית אין בכך שום בעיה הלכתית. התשובה היא שזה מעורר בהם תחושה שאנחנו בתהליכי גאולה. השדר של העולים להר הוא שתפקידנו לקדם את קיום כל המצוות שלא היה אפשר לקיים במשך הגלות. לאט-לאט נחדש גם את הקרבת הקורבנות [חתי"ס (י"ד ל"ו), חזו"א (אה"ע ז' ז'), ועוד] ואת בית המקדש. [מגילה (ריש דף יח ע"א וברש"י), וירושלמי (מעשר שני ה' ז').]

"אבל המתנגדים לא מוכנים לקבל את ההנחה שיש לנו תפקיד בהבאת הגאולה. הם אומרים שאסור לעלות להר עד שיבוא משיח. לאיזה משיח הם מצפים? למשיח ניסי שלא קשור לעולם שלנו. אם יבוא משיח כדרך הטבע של היום [אור החיים (נמדנז כד יז)] - שיש אפשרות שפשוט ייבחר בבחירות - קיים חשש שהם ידחו אותו. האמת היא שגם אם יעשה מופתים זה לא בהכרח יעזור, הם עלולים לא לקבל אותו. בקיצור, צריך לקיים את המצוות בלי קשר לשאלת הגעת המשיח, והמשיח יגיע מתי שיגיע. כתוב בתורה **"לא תנסו את ה' (דברים ו' ט"ו), והרמב"ן מפרש זאת כאיסור להתנות את שמירת המצוות בקיום אותות ומופתים."**

לדעתך קיים דמיון בין רבנים שאסרו נעבר לעלות ארצה ובין האוסרים כיום עלייה להר הבית?

"יש קשר ביניהם. קיימים שני סוגי מתנגדים לעלייה להר. אלה מהציבור החרדי, ולעומתם רבני הקו

עיי' הראיון עם ארנון סגל.

החזרה של הרב דב קוק שליט"א, וסיבת החזרה

בנושא היו "בגדר השתפכות ולא בגדר הוראה".

הרב מדגיש כי "בעניין הוראה למעשה חייב לשמוע בקול גדולי הדור הזה (וכל שכן דורות שלפנינו)". הרב קוק מסיים את דבריו במשפט חד משמעי: "במקום שיש מרן הגר"ש שאוסר לא שואלים שאלות".

המקובל רבי דב קוק מבהיר: "אסור לעלות להר הבית"

המקובל הגאון רבי דב קוק חוזר בו מדבריו הקודמים, ומבהיר כי העלייה להר הבית אסורה

דניאל הלוי ל' אב התשפ"ד | ערוץ החרדי 2000

בעקבות סערה ציבורית שפרצה בעקבות התבטאויותיו בנושא העלייה להר הבית, פרסם המקובל הגאון הצדיק רבי דב קוק הבהרה בה הוא חוזר בו מדבריו בעבר. בהודעה שפורסמה, כותב הרב קוק כי דבריו

הערה על כתבה זו

יש לשאול, מה קרה לרב דב קוק שליט"א שחזר בו, וכן הרי לא שייך לומר כמו שכתב בחזרה שלא התכוון בתחילה הלכה למעשה, שהרי הוא אמר מפורש (ענד תשע"א נאז תשפ"ד) שמצווה לעלות להר הבית, וביקש מן העולים שיתפללו שם עליו. וגם אמר שהוא בעצמו עלה להר הבית, ורק בהסכמה על ספר והראינו בבנינו, שהוא ספר למען עליה להר הבית, לא כתב זה מפורש, ונתן טעם לזה. שאם יכתוב זה מפורש יקללו אותו, אולם בדיבור אמר זה מפורש, והקלטת נתפרסם.

ביררתי כעת, שהגיעו אליו (כ"ח מנחם אב) משלחת רבנים, ואיימו עליו שאם לא יחזור בו, יחרמו אותו, ואז אמר תכתיבו לי מה שאני צריך לכתוב, וכתב מה שבקשו ממנו. כעת הכל מובן.

ועי' בבא קמא (דף צב ע"א) אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן: השב אשת האיש מכל מקום, ודקא אמרת: הגוי גם צדיק תהרוג, הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא! נביא הוא, וכבר לימד; אכסנאי שבא לעיר, על עסקי אכילה ושתייה שואלין אותו, או על עסקי אשתו שואלין אותו, אשתך היא? אחותך היא? מכאן לבן נח שנהרג, שהיה לו ללמוד ולא למד. ונלמד מזה שאברהם אבינו היה לו רשות לשקר מחמת הסכנה, ואבימלך היה צריך להבין שאברהם משקר. ועי' כתובות (דף י"ז ע"ב) אנוסים מחמת נפשות. שמואל לכתובם שקר. וכן עי' יו"ד (ס' קנ"ז ע"א) ה' בהג"ה השני, ודוקא אם רואים וכו', ואכמ"ל.

וכן התלמידים של הרב דב קוק שליט"א ממשיכים לעלות להר הבית גם אחרי מכתב החזרה, בהסכמתו. ובערב ראש חדש חשון תשפ"ה הגיעה פמליא של יותר משלשים

תלמידים מטבריה בשליחותו על הר הבית ועשו התרות קללות, ואמר להם שמכאן ולהבא כבר לא תלכו עוד לקברי צדיקים אלא להר הבית.

וכן יש הרבה רבנים שבצינעה מעודדים לעליה, ואילו בפרהסיא אומרים שאסור. ואחד מן הטעמים בגלל הרדיפות נגד המתירים, אם הוא ראש ישיבה יפסלו הישיבה, ואם הוא ראש כולל יפסלו הכולל, ואם הוא בעל מחבר ספרים יפסלו הספרים, ואם הוא רב קהילה, יסלקו אותו מן הרבנות, ועושים בעיות בשידוכים לילדים שלו, וכו'. וזה כבר היה בענין תמיכה ביישוב ארץ ישראל והקמת מדינה על פי תורה ע"י הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל, שרדפו אותו וחרמו אותו [וזה היה לפני שהיה תנועת ציונות ע"י חילונים].

וכן יש הרבה מגדולי ישראל שתמכו בעליה להר הבית, כגון מרן הגאון רבנו חיים קנייבסקי זצ"ל (הוצא צ"ע עליו לשבח), נלאשית, עמוד תנח, הגאון הראב"ד ר' ישראל יעקב פישר זצ"ל (אין ישראל ח"ט ס' קסג, וכן עדות מפי משפחת אלבוים), הגאון ר' זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל (עדות מפי תלמידיו), וכן הגאון ר' ישראל יעקב פוזן זצ"ל [מדייני בי"ד של הרב נסים קרליץ] עלה כמה פעמים להר הבית (עדות מפי בנו. ועי' במאמר מילה ארץ ישראל ור הבית).

ואף אם נשמע חזרה או הכחשה מפייהם, אין זה מראה שזה אמיתי, אלא משום פחד החרמים וההתנגדות כנ"ל, כמו שקרה להגאון הצדיק ר' דב קוק שליט"א.

ועי' לעיל מה שביארנו סיבת החזרה, שהיה מחמת אונס ואיומים. והלכה למעשה הוא ממשיך לעודד עליה, והתלמידים שלו הם ובניהם עולים בהמוניהם להר הבית. (ע"ע מאמר העליה להר הבית, נמאז באמר בריית יצחק ונאזר התכמה).

ניתן להשיג את הגליונות גם באתר 'ברית יצחק'
וכן בדואר אלקטרוני TALMIDIM2@GMAIL.COM

יו"ל ע"י מכון ברית יצחק
י"א מרחשון תשפ"ה

המפה מאתר
ישיבת הר הבית

הסבר המפה:

הר הבית הוא מקום קדוש, והכניסה אליו מותרת רק למקומות מסוימים ובתנאים מסוימים, כדלהלן:

- העזרה - צבע תכלית:**
מקום בית המקדש - אסור בכניסה בכל אופן כיוון שאנו בחזקת טמא מתים, והכניסה לעזרה בטומאת מת היא באיסור כרת, (אנשי כוחות הביטחון יעשו שאלות רבות).
- עזרת נשים - צבע צהוב:**
מחיצה - אסור שחצויה.
- אסור בכניסה מדברי חכמים בטומאת מת.
- השטח המוקף בקו אדום:**
אין להיכנס לשטח זה, מכיוון שיש לחשוש שהוא מהמקום האסור, או שייכנסו בטעות למקום האסור.
- קו אדום מקווקו:**
מסלול ההליכה המותר ללא כל חשש (לאחר ההכנות המובאות בסעיף הקודם).

שאר מרחב הר הבית:
מותר להיכנס למקום זה אך ורק בטהרה ובמוצא מקדש - לאחר שאדם למד את הלכות הכניסה לרח' הבית, טבל במקוואה כהלכה וחלץ נעלי עור.